



**WWF Verdens naturfond**  
P.O. Box 6784 - St. Olavs plass  
0130 Oslo  
Norway  
Tel: +47 22 036 500  
Fax: +47 22 200 666  
post@wwf.no  
[www.wwf.no](http://www.wwf.no)  
[facebook.com/WWF Verdens naturfond](https://facebook.com/WWFVerdensnaturfond)

## **Fylkesmannen i Oslo og Viken**

Postboks 325  
1502 Moss

Oslo, 15. desember 2020

### **Innspill fra WWF Verdens naturfond til høring i forbindelse med oppstart av verneprosessen for Østmarka nasjonalpark**

WWF Verdens naturfond takker med dette for muligheten til å komme med innspill i denne viktige prosessen.

Vi mister naturmangfold jevnt og trutt, bit-for-bit gjennom en lang rekke mindre og større inngrep. [WWFs Living Planet Report 2020](#), som er basert på overvåking av et stort antall bestander av over 4000 arter, viser at disse bestandene i snitt har blitt redusert med 68 prosent siden 1970. Det er dypt urovekkende, og denne negative utviklingen foregår i høyeste grad også i Norge. Dette kom tydelig fram i forbindelse med lansering av siste utgave av den norske naturindeksen, der Miljødirektoratet påpekte at [naturmangfoldet i Norge har blitt betydelig redusert](#). Blant hovedøkosystemene [står det aller dårligst til i skogen](#), i all hovedsak på grunn av dagens intensive skogbruk, som er hovedtrusselen for over 80 prosent av de skoglevende artene på rødlista for arter. Mengden skog som aldri har blitt flatehogd utenfor verneområdene har minsket betydelig de siste tiårene, og utgjør nå bare mellom 20 og 25 prosent av skogen. Skogene våre har blitt mer ensartede, mer artsfattige, og med et mindre karbonlager som resultat av skogsdrift.

Østmarka er et naturområde med store og viktige naturverdier som må tas vare på for både oss og ikke minst for kommende generasjoner, og en nasjonalpark her vil fylle mangler i nasjonalparksystemet og bidra til å oppfylle målet om et representativt vern av norsk natur. Det er også positivt at Østmarka ligger så tett inntil Oslo, da et varig vern vil kunne bidra betydelig til folkehelsen og livskvaliteten til et stort antall mennesker

### **Kjenner du til spesielle natur-, landskaps- eller kulturverdier som vi bør være oppmerksomme på?**

Det er allerede godt kjent gjennom utredningene, men vi ønsker likevel å trekke fram at det finnes store naturverdier som burde vernes (inkludert rødlistearter og flotte partier gammelskog med mye dødved) på begge sider av kraftlinja som gjennom utredningsområdet, og at et vern dermed ikke bør avgrenses til kun én side av kraftlinja.

## **Bruker du området på en spesiell måte som bør vurderes i det videre arbeidet?**

Østmarka er et meget viktig friluftsområde for befolkningen i Oslo og omegn. Østmarka bidrar til folkehelse både direkte (gjennom luftkvalitet) og indirekte (som et sted for friluftsliv), og er det viktigste stedet for mange av Oslo innbyggere for å komme i nærkontakt med natur.

## **Hva tenker du eller dere rundt innfallsporter, kanalisering eller tilrettelegging for ulike brukergrupper?**

Det er viktig at nasjonalparken, øvrige verneområder, og skogområdene rundt, blir underlagt en forvaltning som er i stand til å ivareta områdenes natur- og opplevelseskvaliteter for fremtiden. Østmarka er et svært populært friluftsområde, og det er naturlig å anta at ferdselen i området vil øke betydelig ved opprettelsen av en nasjonalpark. Det er også naturlig å anta at utøving av friluftsliv vil være et delmål i nasjonalparken. For å unngå slitasje og forringelse av viktige naturtyper og verneverdier må det derfor opprettes en egen forskrift for verneområdet som regulerer bruk.

Det er også viktig at det settes opp gode og informative opplysningstavler og skilting (inkludert informasjon om verneforskrifter, og generell naturveiledning) ved alle eksisterende innfallsporter til Østmarka. Fra disse innfallsportene kan ferdsel kanaliseres vekk fra sårbare områder (for eksempel klopping av viktige stier i våte områder), og inn på blåmerkede stier som er tilpasset og tilrettelagt for stor ferdsel.

Siden Østmarka er et viktig friluft- og opplevelsesområde for et stort antall mennesker, vil det også være viktig å legge til rette for at tilreisende i størst mulig grad benytter seg av kollektivtrafikk.

## **Hva skal til for at du om noen år vil være godt fornøyd med både området og forvaltningen?**

Det er positivt at vi har et skogvernmål på 10 prosent, men veien dit er lang, og det er stor mangel vernet skog i lavereliggende områder, spesielt på Østlandet. Å verne en større del av Østmarka vil være svært viktig for å ta vare slik lavereliggende skog, og det artsmangfoldet som lever der. For samtidig som det er viktig å ta vare på den verdifulle naturen, er det også et mål om å kunne ta vare på størst mulig sammenhengende arealer av slik natur. Større verneområder gir rom for større bestander og for flere arter med ulike behov, samt gi rom for naturlige prosesser og utvikling. I tillegg vil det være viktig å kunne knytte sammen ulike verneområder i størst mulig grad, gjennom eksempelvis korridorer.

Å verne skog er en form for [naturlig karbonlagring](#), og er et relativt billig og godt klimatiltak. De nordlige skogene på kloden er svært karbonrike, og inneholder i snitt mer karbon per arealenhet enn tropiske skoger. Plantene som lever i skogen – blant annet trær og busker, moser og lyng - utgjør rundt 20 prosent av skogens karbonlager. Opptil 80 prosent av karbonlageret i en skog befinner seg altså nede i jorda. Det finnes utrolige mengder sopp i de store barskogene, og nettverket av sopptråder (mycelet) bidrar til å transportere karbon fra trærnes røtter og ut i jordsmonnet. Nede i jordlaget går nedbrytingen langsomt, blant annet på grunn av lave temperaturer og lite oksygen. Derfor er det et svært bra klimatiltak å verne skog, inkludert siden intensiv skogsdrift fører til klimagassutslipp og reduserer skogens karbonlager.

Vi går nå inn i FNs tiår for restaurering av natur. Å restaurere minst 15 prosent av den ødelagte eller forringede naturen er ett av de 20 Aichi-målene, de internasjonale miljømålene

som vi har forpliktet oss til. Som en oppfølging av dette ba Stortinget i 2016 regjeringen om en plan for at Norge skulle kunne komme i mål med dette viktige arbeidet. Denne planen lar fremdeles vente på seg, og det er bekymringsverdig. For å kunne snu utviklingen med tap av naturmangfold og naturressurser er det avgjørende å få til omfattende restaurering av natur, i tillegg til mer vern og strengere miljøhensyn i bruken av arealer generelt. For Østmarka sin del ser vi for oss at en nasjonalpark burde ta høyde for dette gjennom å kunne inkludere arealer som per i dag kanskje ikke har tilstrekkelige naturkvaliteter for å kunne kvalifisere til å bli inkludert, men som gjennom restaurering vil gi de ønskede kvaliteter over tid. Dette er som nevnt over svært viktig for å kunne sikre god arrondering, for å kunne sikre gode viltkorridorer mellom kjerneområder, og for å sikre tilstrekkelig store leveområder for de mange kravfulle artene som finnes i Østmarka.

### **Si litt om områdets verdi som studieområde (bynært, med tanke på brukerinteresser/mye bruk og ulike bruk).**

Østmarka nasjonalpark bør være en nasjonalpark med jaktforbud, både for å hensynta det store flertallet av nåværende og framtidige brukere av et slikt verneområde, og ikke minst for å ivareta verdien som studieområde. Dette er i tråd med Oslo kommunes praksis, som allerede har jaktforbud i sine skoger.

### **Er det forhold utenfor oppstartsarealet som kan bli påvirket av evt. vern innenfor, eller motsatt?**

Vi håper og tror at når en nasjonalpark etter hvert er på plass vil det med tiden kunne bli interessant for private grunneiere å gå inn i prosess om frivillig vern for tiliggende skogsområder, og slik bidra til et større totalareal for nasjonalparken. Det kan gi flere næringsmuligheter for grunneiere innenfor turisme.

### **Har du synspunkter på verneform og avgrensing?**

Ut fra de eksisterende naturverdiene er WWF av den mening at en bør kunne inkludere områder på begge sider av kraftlinja, enten sammenhengende eller som en todelt nasjonalpark med hovedområdet av nasjonalparken øst for kraftlinja. Det finnes flere delte verneområder i Norge i dag, blant annet Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og Breheimen nasjonalpark. Det er i vårt syn ingen grunn til at man ikke kan gjøre det samme i Østmarka.

Øst for kraftlinja er det mest gammel naturskog som aldri har blitt flatehogd. I området som er aktuelt for vern her er det registrert 28 naturtyper, og en rekke rødlistearter. Dette skogsområdet er noe av det "beste av slik natur vi har igjen på Østlandet", og det er i vårt syn ingen tvil om at dette området derfor må få varig vern i form av en nasjonalpark. Vest for kraftlinja bør området fra Spinneren til Hauktjern innlemmes i nasjonalparken. Det bør også være aktuelt å peke ut enkelte områder med store naturverdier som kan oppnevnes som paragraf 11-områder etter markaloven, eller som reservat. Vi viser til Østmarkas Venners faktaark for utvalgte delområder i dette området, og stiller oss bak deres forslag for verneform og avgrensning for disse.

Vi er uenige i Fylkesmannens vurdering om at det er lite aktuelt å innlemme Rausjøgrenda i en nasjonalpark. Rausjøgrenda har viktige kulturhistoriske verdier etter flere hundre års tradisjoner med setring, hogst og fløting som i dag skaper en merverdi for friluftslivet. Disse kulturminnene bidrar således til å øke verdien av både nasjonalparken og opplevelseskvalitetene i området.

Det har blitt antydnet flere ganger siden verneprosessen ble startet i 2018 om at Østmarka naturreservat bør innlemmes i nasjonalparken. Slik vi oppfatter det vil det i så fall innebære et svakere vern for dette området. Et svekket vern vil i verste fall kunne føre til at dette området mister viktige naturverdier, hvilket naturligvis er uakseptabelt. Vi kan ikke se at det har noen hensikt å innlemme reservatet i nasjonalparken, grensene for Østmarka naturreservat må ligge fast, og området fortsatt vernes som naturreservat.

Med vennlig hilsen

Marte Conradi  
WWF Verdens naturfond